

CHLOORHEXIDINE

Naar aanleiding van de klinische les van Dr. F. DEKKING (1966) wilde ik gaarne het volgende opmerken:

In de *Lancet* van 18 juni 1966, bl. 1353, wordt door K. B. LINTON en E. GEORGE gewezen op het feit, dat een $1/5000$ oplossing van chloorhexidine onwerkzaam gemaakt kan worden door stoffen, waarschijnlijk tannineverbindingen, afkomstig uit „kurken” kurken. De schrijvers concluderen dan ook, dat flessen nooit met een echte kurk mogen worden gesloten.

Is het nu juist, dat in een klinische les een goed desinfectans veroordeeld wordt, terwijl de toepassing op een bepaald onjuiste wijze geschiedde?

Literatuur: DEKKING, F. (1966) *Ned. T. Geneesk.* **110**, 1637.

H. BEEUWKES

Gaarne geef ik toe dat in de rij van slechte ontsmettingsmiddelen chloorhexidine een der allerbeste is, en na enige aarzeling heb ik het toch in mijn klinische les genoemd, omdat de bekende goede eigenschappen ervan sommigen verleiden tot zorgeloosheid en slordigheid. Het is niet alleen de kurken sluiting die als een dergelijke slordigheid kan worden aangemerkt: in een ziekenhuis in het oosten des lands raakte de chloorhexidine-oplossing $1/5000$ besmet met *Alcaligenes faecalis*, toen deze voor blaasspoeling bestemde vloeistof in niet vooraf gesteriliseerde flessen werd gedaan; in een ziekenhuis in Noord-Nederland werd de chloorhexidine bevattende cathetervloeistof met *Pseudomonas* besmet toen men de catheters zonder schoonmaken erin had geplaatst, en in een ander Nederlands ziekenhuis had men hetzelfde gedaan met paracentesemesjes, hetgeen tot gevolg had dat er zich een zaalinfectie met *Pseudomonas* ontwikkelde. Ik wil dus vooral duidelijk maken dat zelfs een zeer goed ontsmettingsmiddel niet bestand is tegen grove fouten en kleine onachtzaamheden zoals het gebruik van kurk. De fabrikant van Hibitane noemt niet minder dan vier preventieve maatregelen: hij verbiedt het gebruik van kurk voor de afsluiting, hij beveelt steriele of met heet water schoon gemaakte flessen aan, terwijl voor het maken van de oplossingen ook steriel of heet water gebruikt moet worden, en tenslotte zou de toevoeging van 4 pct isopropylalcohol of 6 pct ethylalcohol besmetting van de chloorhexidine-oplossing kunnen verhinderen. Het maken van deze oplossingen is dus een verantwoordelijk werk, en het is niet zeker dat in alle ziekenhuizen te allen tijde mensen beschikbaar zijn, die deze taak gewetensvol uitvoeren. Daarom alleen al zijn droge systemen met hun geringere kans op fouten te prefereren boven antiseptische methodieken.

Ik gebruik deze gelegenheid om een nalatigheid te corrigeren: van verschillende zijden is mij terecht gevraagd hoe men dan wél de korentang moet bewaren, als dit niet in spuitenvloeistof mag. Vooropgesteld zij, dat bij een droog systeem, waarbij de instrumenten verpakt gesteriliseerd worden, de korentang nog slechts nodig is om steriele deppers te manipuleren, en in sommige ziekenhuizen wordt hij daartoe bewaard in droge metalen kokers (die een hoek van 15° met het horizontale vlak maken) en die te zamen met de korentang dagelijks gesteriliseerd worden in autoclaaf of droogstoof. In andere ziekenhuizen heeft men dit systeem weer verlaten, en als spuitenvloeistof ingevoerd orthofenylfenol (Lyorthol) in een concentratie van 1 pct. Deze stof heeft boven Lysol het voordeel niet te stinken, maar is nogal prijzig, en bevat bovendien als detergens een kwik-oleaat, dat onder bepaalde omstandigheden tot overgevoeligheidsreacties aanleiding zou kunnen geven.

Amsterdam, 5 oktober 1966

F. DEKKING

BERICHTEN

BUITENLAND

*Engeland***Royal Society of Health vergaderde te Scheveningen.**

— Het internationale congres voor sociale hygiëne door de Royal Society of Health, dit jaar in de Kurzaal te Scheveningen gehouden, werd op 5 september begroet door minister Dr. G. M. J. VELDKAMP en burgemeester Mr. H. A. M. T. KOLFSCHOTEN, en toegesproken door de president Lord COHEN OF BIRKENHEAD. De eerste algemene vergadering werd voorgezeten door Prof. A. QUERIDO (Amsterdam) en de discussie geopend door Prof. N. SPEIJER (Leiden). Ongeveer 400 vertegenwoordigers van 40 landen waren aanwezig. (*Med. Offr.*, 16 sept., bl. 155).

Shakespeare (1564-1616) en Harvey (1578-1657). — HARVEY's *Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animalibus* verscheen in 1628, d.w.z. ongeveer 20 jaar nadat SHAKESPEARE de volgende regels schreef (*Coriolanus*, act I. Scene I):

“I send it through the rivers of your blood,
Even to the court, the heart, to the seat of the brain;
And through the cranks and offices of man,
The strongest nerves and small inferior veins
From me receive that natural competency
Whereby they live.”

Maar menige voorloper van HARVEY was het onderwerp dicht genaderd en HARVEY zelf was niet zwijgzaam in de jaren dat hij de publikatie van zijn onderzoekingen voorbereidde. (*Brit. med. J.*, 3 sept., bl. 590).

Radiological hazards in patients. — De commissie-Adrian is aan het einde van haar tweeledige taak: „to review the present practice in diagnostic radiology and the use of radiotherapy in non-malignant conditions”. Haar eerste twee rapporten betroffen „mass miniature radiology and the genetic effects of medical X rays”. Het laatste rapport geeft de uitkomst „of what is undoubtedly the largest inquiry yet attempted into the doses received during medical radiation and their possible somatic effects”. „The committee decided to measure the radiation dose to bone-marrow, since this was one of the tissues most susceptible to radiation damage and since leukemia was one of the important radiation effects to be considered”. Evenals van de vorige rapporten geeft de *Lancet* (1 oktober, bl. 738) een samenvatting van het slotrapport. (Uitgave van H.M. Stat. Off., 1966, 3s. 6d.).

Religie van de verpleegster. — De minister van gezondheid richtte tot de directeurs van de Britse ziekenhuizen een circulaire „saying that there should be no discrimination or prejudice on the grounds of religious belief or non-belief”. „... the matrons when interviewing nurses should tell them that it is necessary to know if they have any particular religious beliefs which would prevent them undertaking certain duties”. „But he adds ‘If a question is asked at interview about a candidate's religion, it should be framed in such a way that the candidate knows that she need not answer it should she prefer not to do so.’” (*Med. News*, 16 sept., bl. 4).

Europa

Congres voor anesthesiologie. — De Zwitserse, Duitse en Oostenrijkse verenigingen voor anesthesiologie zullen te Salzburg van 21 tot 23 september 1967 hun tiende gemeenschappelijke congres houden. Inlichtingen verstrekt het secretariaat: Wiener medizinische Akademie für aerztliche Fortbildung, Alserstrasse 4. A-1090, Wenen.